

Світ допомагає відновлювати Україну

У Запоріжжі в пам'ять про бойового медика відкрився паб «Слава Україні!»

БОЙОВИЙ МЕДИК 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади **Іван Янковський** загинув на фронті влітку 2023 року. Як розповіли у бригаді, 23-річний хлопець не досяг мобілізаційного віку й навіть не проходив строкову службу, однак прийняв рішення йти на війну. Потім було навчання в Північній Ірландії. Він став бойовим медиком у штурмовій роті 15-го окремого гірсько-штурмового батальйону 128 ОГШБр.

“Після повернення з Північної Ірландії син на короткий час зміг заїхати додому, адже 128 гірсько-штурмова бригада воювала поблизу. Ділився враженнями від навчання [це була його перша поїздка за

з ними, всіляко підтримував”, – розповіла **мама хлопця**.

У липні 2023 року, під час контрнаступу ЗСУ, молодший сержант Іван Янковський загинув – він потрапив під ворожий

артилерійський обстріл. Героя з почесними поховали на Алеї героїв одного з цвинтарів Запоріжжя. Через кілька місяців після загибелі сина жінка вирішила відкрити на його честь паб у Запоріжжі – знайшла невелике приміщення на вулиці Сталеварів, 26. Оформила його в патріотичному стилі й назвала «Слава Україні!»: “Іван дуже любив футбол, звідси й ідея. Приміщення невеличке, але тут є футбольна зона [століки й телевизор] і куток пам’яті сина – з національним прапором для автографів відвідувачів-військових. У пабі можна купити морозиво, різні напівфабрикати і замовити пива. Друзі Івана можуть посидіти тут, подивитися футбол і згадати мого сина”.

ОСББ можуть скористатися новою програмою «ГрінДІМ»

НАГЛЯДОВА РАДА Фонду енергоефективності затвердила нову Програму «ГрінДІМ», що спрямована на стимулювання використання альтернативних джерел енергії, повідомляє Міністерство відновлення.

- Учасниками програми можуть стати:
 - ✓ об’єднання співвласників багатоквартирних будинків [ОСББ];
 - ✓ житлово-будівельні кооперативи [ЖБК].
- За Програмою Фонд енергоефективності частково відшкодуватиме вартості:
 - ✓ обладнання та матеріалів;
 - ✓ теплові насоси – джерело теплової енергії – ґрунт, вода або повітря [для опалення та гарячого водопостачання];
 - ✓ сонячні електростанції [СЕС];
 - ✓ сертифікації енергетичної ефективності будинку перед поданням заявки на отримання гранту та після реалізації проекту.

За умовами Програми Фонд надаватиме фінансування учасникам у формі гранту на безоплатній та безповоротній основі. Сума гранту – 70 відсотків вартості обладнання, аудиту та сертифікації енергетичної ефективності будинку.

На встановлення СЕС учасники Програми можуть отримати мільйон гривень, а на встановлення теплових насосів – два мільйони.

Грант на компенсацію витрат за послуги сертифікації енергетичної ефективності будинку – до 15-ти тисяч гривень.

Додатково встановлені граничні суми грантів на одиницю потужності обладнання.

Переселенка з Енергодара відкрила майстерню сувенірів

ДО ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ Яна жила в місті енергетиків, займалася виготовленням сувенірів та різноманітних виробів із дерева. Після окупації міста переїхала з чоловіком до Запоріжжя. Швидко освоїлася на новому місці: волонтерство, соціальні проекти, а також навчання у школі підприємництва. Яна написала бізнес-план, взяла участь у конкурсі та отримала мікрогрант – 1,5

тисячі євро. За отримані кошти придбала лазерний верстат для роботи з деревом. За словами майстрині, цей інструмент дозволяє виконувати замовлення швидше та ефективніше. Наразі Яна вже повноцінно відновила виробництво та продовжує займатися улюбленою справою.

“Важливо ніколи не сумніватися в собі та своїх силах, бо при будь-якій поразці треба завжди йти далі”, – каже жінка.

ФЕЙК

Дані про школярів і реєстр призовників

МЕРЕЖЕЮ шириться лист, який нібито був підписаний заступником міністра освіти і науки України, де зазначено, що МОН спільно з Міноборони просять керівників закладів освіти зібрати дані про школярів 2008 року народження. Відповідні «заходи» проводяться начебто на виконання розпорядження Кабміну про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов’язаних та резервістів.

У Міністерстві освіти та науки наголосили, що цей «документ» є фейковим.

“Міністерство не надсидало листа з таким змістом, – ідеться в повідомленні МОН. – Ворог регулярно проводить інформаційні операції в мережі, тож радимо ретельно перевіряти інформацію, звертатися до офіційних джерел і дбати про медіагігієну. Будьмо пильними!”.

Ми садили лавандин... Нас багато – він один

До роботи долучилися всі охочі, що приїхали спеціально з Михайло-Лукашевого та Вільнянська...

Працювали дорослі, молодь, діти...

Малеча, вдягнувши дорослі захисні рукавички, працювала поруч із мамами дуже зосереджено

У СУБОТУ, 25 травня, у селі Геленджик Михайло-Лукашівської громади, на березі ставка, де місцеві жителі заклали Парк історичних періодів, висаджували лавандин.

До зустрічі команди благодійного фонду «Меморі 86» та небайдужих до оптимістичного задуму людей в історико-туристичному комплексі зеленого туризму «Етно-село» заздалегідь підготувались. Була заорана ділянка на березі ставка, підготовлена й велика грядка для створення Sea of tranquility [«Моря спокою»]. Ідея належить Денису Мігулі, що плідно працює над проектом, який здійснюється завдяки грантовій підтримці ГО QWERTY COMMUNITY.

Та тисячу шматочків землі із бадьорими підрощеними рослинками треба було розпакувати, посадити, полити, припушити землею довкола. Це приємна робота для дружнього товариства. Тож із вдячністю відзначаємо професійну роботу родини Сус із села Матвійівка. Завдяки Тетяні, Валентині та Олександрі робота із закладки лавандинового поля набула системності.

Відстань між кущиками, які тільки наразі такі маленькі, а згодом

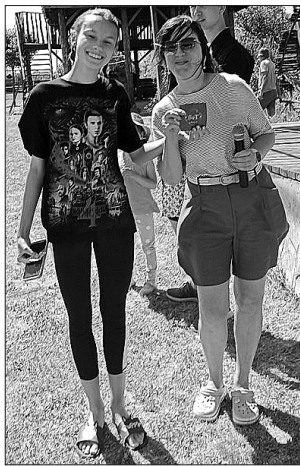
Як приємно брати маленькі горщики в руки та легко виймати маленькі лавандинки, які пахнуть від найлегшого торкання...

“Лавандинове поле – це моя мрія”, – зізналася Олена Миколаївна Байдукова, голова Михайло-Лукашівської громади

стануть розлогими завітчаними півкулями, близько півтора метра. Мотузка із вузликами – ноухау пані Тетяни – швидко стала спритним знаряддям у руках учасників.

Не забули і про постачання води – і для того, щоб намочити розсаду, і щоб полити лунку, і щоб напоїти рослину...

Лавандин – лавандовіший за лаванду!

До заходів цього чарівного дня додався квіз – вікторина про рослину-героя нашого проекту. Цікаво було дізнатися, що лавандин – гібрид двох видів, отриманий у результаті природного або штучного схрещування лаванди широколистої та лаванди вузьколистої. Тож і називається латиною *Lavandula hybrida*. За кольором квітів лавандин значно ближче до «лавандового» відтінку, бо сама лаванда – блакитніша. Лавандин зараз займає більше 80-ти відсотків загальної площі під вирощування лаванди у всьому французькому Провансі!

Дуже полюбили цю рослину, завітчану квітковим вінком, бджоли.

Тож, команді з Михайло-Лукашевого, яка спромоглася дати аж три правильні відповіді на квізіві запитання, дісталася торбинка ласощів у подарунок. І що ж там було? Цукерки «Шалена бджілка»!

Дівчинка у рожевій панамці

Її ім’я – Аня. У цей день вона не тільки не знімала синіх робочих рукавичок, саджаючи у лунки маленькі лавандинчики... Вона долучилася до проведення лотереї, на яку, отримавши номерки, чекали усі дорослі, а не тільки діти!

Тому серед переможців, які отримали на пам’ять про лавандиновий день в «Етно-селі» даруночки, були й щасливі дорослі. А давала їм такий шанс радісно посміхнутися маленька дівчинка у рожевій панамці... І сама вона отримала у дарунок пазл із картинкою, яку створив, використавши можливості ШІ, Денис Мігуля.

І, знаєте, яке диво? Дівчинка Аня схожа на дівча з пазлу!

Випуск підготували Олена АХІНЬКО, Інеса АТАМАНЧУК та Ганна ЧУПРИНА
Фото Facebook 128-ї бригади та Інеси АТАМАНЧУК

Виклик відновлення – людські ресурси

Чіми руками
підніматимемо країну?

Президент аналітичного центру DiXi Group Олена Павленко вважає, що маємо повертати українців із-за кордону й навчати професіоналів. Яких умов для повернення потребуємо та як дизайнувати освіту, щоби відбудова не тривала десятиліттями, а ми мали фахівців “уже й тут”?

Заступник міністра економіки України Олексій Соболев підкреслив, що людському капіталові присвячені цілий блок у Плані України й окремий трек прийдешньої URC. Стратегічні цілі: зміцнити освіту та навички, повернути на ринок праці тих людей, котрі вилучені з нього через різні обставини, підвищити відсоток економічно та суспільно активного населення й усунути соціально-економічні наслідки війни. Оскільки держава не в змозі вирішити всі освітні проблеми самотужки, вона також покладатиметься на приватний сектор, який може допомогти з підвищенням кваліфікації та перекваліфікацією, інноваціями в освіті тощо.

Генеральний директор директрату професійної освіти МОН України Ірина Шумік зауважила:

з огляду на катастрофічну нестачу кадрів і значну потребу в них для розвитку потенціалу маємо дбати про його збереження та поповнення. Профосвіті наразі бракує гнучкості, щоб оперативно реагувати на запити від ринку праці. Втім, є й успіхи, пов’язані зокрема з «пере- і донавчанням» дорослих.

Так, МОН України підготувало чотири курси як енергетичних, так і будівельних професій із фокусом на зеленому переході й

енергоефективності. Їх пройшли понад три тисячі людей, серед яких багато жінок, що важливо в контексті гендерного балансу. “Вивчаємо потреби, що їх має ринок праці, – зазначає Ірина Шумік, – і разом з освітніми закладами розробляємо коротку програму для підготовки фахівців, на яких є попит”.

Віце-ректор Українського католицького університету Дмитро Шеренговський наголосив на тому, що університети

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР DiXi Group у межах підготовки до Конференції з відновлення України [Ukraine Recovery Conference], що відбудеться в Берліні 11–12 червня, організував онлайн-зустріч «One Voice for URC: Ключові складові відновлення інвестиції в людей та знання». У ній взяли участь економісти, освітяни, громадські діячі, експерти, представники влади.

За результатами опитування Міжнародної організації з міграції, близько половини з тих українців, які опинились у країнах Східної та Центральної Європи через війну, вже мають роботу, і майже 70 відсотків – не планують вертатися додому з ЄС. Поза тим відновлення в Україні має бути «зеленим», із децентралізованою генерацією, розумними мережами й новими технологіями у регіонах і в центрі. Як дати цьому раду?

мають із надавачів освітніх послуг перетворитися на соціальних брокерів, які допомагатимуть громадам, поєднуюватимуть їх із бізнесом, владою, громадськими організаціями й інвестуватимуть у соціальний капітал.

Слово «відбудова» обмежує амбіції.

Нам потрібно будівництво нової української економіки Радник програми GIZ «Професійна освіта в Україні / Skills4Recovery» Олексій Олексюк застеріг, що без якісних змін ми й далі втрачатимемо людей “як природним, так і міграційним шляхом”, а залучення зовнішніх мігрантів і вища народжуваність цілком проблеми не вирішить. Ринок праці потерпає від невідповідності: розрив між тим, чого хоче компанія, і тим, що пропонує людина, є суттєвим. Більшість усвідомлює, що навички слід розвивати, й у пригоді тут має стати освіта. “Її якість пов’язана із зовнішньою незалежною оцінкою, роботодавців зокрема, – підкреслив Олексій Олексюк. – Аби подолати виклики, потребуємо спілкування та діалогу, і це не тільки про розмови, а й про спільну роботу”.

Співзасновник greencubator Роман Зінченко закликав говорити в Берліні про рух уперед: “Відбудова – слово, що обмежує амбіції. Build Back Better є застарілою концепцією. Нам потрібно Build Forward: не відбудова, а будівництво нової української економіки”.

Директорка Kyiv School of Energy Policy Мілена Комар наголосила, що ми не можемо посплюговуватися “логікою заповнення прогалин”, натомість “сьогодні маємо працювати на день завтрашній”, який визначатимуть три основні рамки: євроінтеграція, зелений перехід і відновлення. “В освіті нам слід йти на крок попереду. Так, під час URC важливо наголосити на громадах та їхніх потребах, від енергоменеджерів до коштів на відбудову”.

Підсумовуючи, директор із досліджень DiXi Group Роман Ніцович зазначив, що розмова дала змогу сформувати комплексне бачення того, із чим “Україна як множина різних зацікавлених сторін підходить до конференції” у Берліні.

За матеріалами конференції «One Voice for URC: Ключові складові відновлення інвестиції в людей та знання»

МИ – РАЗОМ!

ЮНІСЕФ допоможе відновити 11 шкільних укриттів

ЦЬОГО РОКУ Дитячий фонд ООН на реалізацію проєктів в освітній сфері Запорізької області планує спрямувати три мільйони доларів. Зокрема, кошти підуть на ремонт шкільних укриттів. Про це під час зустрічі домовилися керівник Представництва ЮНІСЕФ в Україні Мунір Маммадзаде та голова Запорізької ОДА Іван Федоров, повідомляють у ЗОВА.

Сьогодні в змішаному форматі працює 51 школа регіону. Доступ до якісної освіти вже отримали 10 тисяч дітей. Зараз область працює над прискоренням ремонтів наявних укриттів та планує зведення підземних шкіл. Це дозволить створити умови для організації освітнього процесу офлайн [або за змішаним форматом] ще для 50-ти тисяч запорізьких школярів.

– У минулому році ми відремонтували укриття у двох школах Запоріжжя. Цьогоріч оголошено тендери на ремонт ще двох – у гімназіях №1 та №58. За умови співфінансування з міського та обласного бюджетів ЮНІСЕФ готовий долучитися до відновлення ще 11-ти укриттів у закладах освіти Запоріжжя, – заявив Мунір Маммадзаде.

Фото ілюстративне

Greenpeace засуджує плани «Росатому» щодо перезапуску ЗАЕС

За повідомленням Greenpeace, деталі запланованого перезапуску Запорізької АЕС містяться в офіційному документі, поданому російським урядом до Міжнародного агентства з атомної енергії [МАГАТЕ] 14 травня 2024 року. Документ розкриває плани будівництва великої насосної станції, призначеної для постачання води на атомну станцію.

Комунікаційна менеджерка Greenpeace в Україні Дарина Рогачук повідомила, що Greenpeace Центральної та Східної Європи [CEE] рішуче

засуджує плани «Росатому» та російського уряду щодо перезапуску ядерних реакторів на Запорізькій атомній електростанції. Після знищення Каховської ГЕС [6 червня 2023 року] Запорізька атомна електростанція втратила доступ до води з Каховського водосховища. Шість реакторів Запорізької АЕС зупинені з 2022 року. В аналізі, опублікованому в лютому 2024 року, Greenpeace попередив, що атомна станція потребуватиме нової насосної системи для отримання води з русел Дніпра поблизу Запорізької АЕС. Наприкінці минулого року призначений «Росатомом» директор ЗАЕС Юрій Чернічук заявив, що “наступний рік – ювілейний для станції, і станція налаштована працювати на повну потужність”. І ось у травні вже планується будівництво насосної.

– Відколи Росія пошкодила та

окупувала ЗАЕС, ризик ядерної катастрофи був високим. Але якщо плани перезапустити реактори на станції будуть реалізовані, рівень ризику та наслідки будуть набагато серйознішими. Подання до МАГАТЕ 14 травня 2024 викликає обурення, адже Росія стверджує, що її головним завданням є запобігання загрозам безпеці та захищеності станції, нібито створеним «київським режимом». Ні – загроза ядерної катастрофи повністю пов’язана з російською війною та окупацією станції – і це ще один випадок російського ядерного шантажу, який може вибухнути по всій Україні та Європі, – заявляє спеціаліст з ядерних питань Greenpeace Центральної та Східної Європи Шон Берні.

У російській заяві до МАГАТЕ вперше з’явилася інформація про те, що планується будівництво насосної станції. Станція буде здатна подавати до 18-ти тисяч кубометрів води на годину до ставка-охолоджувача.

У лютому 2024 року Greenpeace CEE у своєму аналізі щодо численних перешкод для перезапуску ЗАЕС зосередився на проблемі нестачі води і закликав Генерального директора МАГАТЕ зайняти рішучу позицію проти будь-яких російських планів перезапуску запорізьких реакторів. У березні Greenpeace опублікував попередження, що перезапуск одного або декількох реакторів на майданчику атомної станції може призвести до катастрофи більшої, ніж Фукусіма чи навіть Чорнобиль.

– «Росатом» не має законних повноважень на експлуатацію Запорізької АЕС – станція є власністю України. У «Росатомі» також немає достатньої кількості кваліфікованих і досвідчених працівників, знайомих із Запорізькою АЕС. Понад два роки технічне обслуговування критично важливих установок було абсолютно неадекватним, і вісім разів станція втрачала всю електроенергію за межами майданчика через війну. Електропостачання необхідне для насосів водяного охолодження реакторів і відпрацьованого ядерного палива, а також для інших систем безпеки, і залишається вкрай нестабільним. Постачання води до ставка-охолоджувача значно ускладнилося після руйнування Каховської ГЕС російськими збройними силами. Перезапуск одного або декількох реакторів у такій ситуації не лише обурює, але й демонструє кричущу нехтування протоколами ядерної безпеки. Міжнародне співтовариство, включаючи МАГАТЕ, має докласти термінових зусиль, щоб зупинити реалізацію цих планів, – заявляє фахівець з ядерної енергетики Greenpeace Бельгії Ян Ванде Путте.

Greenpeace Центральної та Східної Європи виступає за санкції Європейського Союзу проти «Росатому» та їхніх ядерних партнерів у Європі та світі.

Світлана ШКАРУПА

ЗНАЙ НАШИХ!

Гуртуймося, єднаймося – так переможемо

Про що говорили на форумі «Запорізька платформа співпраці та розвитку 2024»

НАПРИКІНЦІ ТРАВНЯ відбувся форум «Запорізька платформа співпраці та розвитку 2024», який став майданчиком для обміну ідеями та пошуку спільних рішень подолання викликів війни і побудови успішного майбутнього для Запорізької області та України. У форумі взяли участь понад 250 представників влади, військових, бізнесу, громадських організацій, міжнародних партнерів, освітян, медиків, волонтерів, духовенства, молоді.

Що додає впевненості бійцям на передовій

Першим узяв слово **командир оперативно-тактичного угруповання «Запоріжжя» Андрій Гнатов**. Він нагадав, що єдність ЗСУ, держави і суспільства була і є запорукою відсічі ворогу і наших перемог. «Лінія зіткнення у Запорізькій області складає 343 кілометри. На кожному з них наступальні дії противника стримують наші побратими і посестри. Підтримка громад і кожного жителя області для військових зараз надважлива. Коли військові на першому рубежі воюють, а в цей час цивільні на другому рубежі будують, повірте, солдатам і офіцерам це додає багато впевненості», – наголосив бригадний генерал.

Голова Запорізької обласної державної адміністрації Іван Федоров підбив підсумки перших ста днів роботи на цій посаді і презентував найближчі плани.

Пріоритет номер один – допомога силам оборони. За словами Івана Федорова, з початку цього року силами більшості громад регіону зібрано півтора мільярди гривень. На ці кошти придбано шість тисяч дронів, 40 пікапів, сотні антидронових рушниць, засобів РЕБ та іншої техніки.

«Допомагаємо військовим не тільки на запорізькому, а й на інших напрямках. На Харківщині воює наша запорізька 110-та бригада тероборони. Передаємо обладнання і техніку нашим бійцям. Разом із військовим командуванням і бригадами визначаємо потреби захисників і миттєво надаємо допомогу», – розповів очільник регіону.

Загалом у планах на рік – зібрати 2,5 мільярди гривень. І передати військовим десятки тисяч дронів, тисячі РЕБів, сотні авто та іншого обладнання.

Запоріжжя PRO майбутнє: безпеку, комфорт, розвиток

Наступний пріоритет – створення безпечних умов для життя та праці. У регіоні вже реалізується програма «Безпечна

школа офлайн», завдяки якій 10 тисяч учнів мають змогу навчатися очно.

У планах – забезпечити **офлайн-навчанням** ще 50 тисяч учнів і побудувати 10 підземних шкіл.

Задля **безпеки на вулицях** планується побудувати 100 укриттів на зупинках громадського транспорту та встановити 500 камер спостереження.

Потрібно **пришвидшити відбудову зруйнованого** і надати **житло переселенцям**.

Для надання **якісних медичних послуг** влада думає про створення сучасного медичного хабу, центру реабілітації та центру трансплантації.

Щоб **відновити економічний потенціал** області, з обласного бюджету на підтримку бізнесу спрямують 11 мільйонів гривень. Вони підуть на виплату відсотків за кредитами банків, гранти на відкриття власної справи ветеранам війни, гранти для виробництва безпілотників. Також влада просуватиме запорізьких виробників через урядову програму «Зроблено в Україні».

Не забули і про **підтримку молоді, культури та зміцнення національної ідентичності**. Це планується втілити в життя шляхом створення ще одного молодіжного центру, проведення кінофестивалю «ЗІФ» та програми популяризації колиски козацтва «Запорізьке сонце».

Секретарка Запорізької міської ради Регіна Харченко висловила цілковиту підтримку цим планам і заповіла присутніх, що Запоріжжя доєднається до проєктів обласної влади «2-й мільярд на ЗСУ» «Безпечна школа», «Відновлення прифронтового міста».

Пані Регіна зосередила також увагу учасників форуму на сенсах. «Сенси – це те, що ми закладаємо в кожен проєкт, у кожен витрачену копійку. Це повага до людей, розуміння потреб, аби створити найкраще місто, закласти гордість за буття запоріжцем. У центрі наших дій буде не перекладання відповідальності на когось, а пануватиме філософія

відкритості, прозорості, підзвітності, взаємодії з громадою», – сказала Регіна Харченко.

Уряд та міжнародні партнери обіцяють підтримку

У підтримці уряду учасників форуму запевнив **віцепрем'єр-міністр України Михайло Федоров**: «Ми постійно шукаємо можливості, щоб надати асиметричну відповідь ворогу, зокрема? і на запорізькому напрямку. Понад рік тому запустили дефенс-тек кластер Brave1, на якому вже зареєстровано понад 1600 розробок. Завдяки відкриттю ринку БПЛА фактично з нуля з'явилася ціла індустрія. Сьогодні розробники масштабують виробництво, а держава закуповує все більше дронів. Цей же шлях ми проходимо і з РЕБ. Також окремий напрям роботи – роботизовані технології, які зберігають життя людей. У нас є чіткий план роботи на найближчу перспективу. Можу вас запевнити у підтримці всіх тих проєктів, які ми запланували і будемо реалізовувати з вами разом».

До роботи «Запорізької платформи співпраці та розвитку 2024» долучилися і дипломати.

Зокрема, **Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Мацуда Кунінорі** висловив тверду впевненість у необхідності повернення Запорізької АЕС під контроль української влади, а також розповів про напрямки допомоги в майбутньому. Це розмінування, розвиток відновлювальних джерел енергії, відновлення сільського господарства та промисловості, зміцнення демократії.

Надзвичайний і Повноважний Посол Фінляндії в Україні Яакко Лехтовірта розповів, що у громадах Запорізької області працюють три навчальні центри, створені за

допомогою його країни. Пан посол також нагадав, що у Запоріжжі продовжують працювати три підприємства з фінськими інвестиціями і ще багато компаній зацікавлені в українській відбудові та планують долучитися до процесу реконструкції.

Представниця Агентства ООН у справах біженців в Україні Кароліна Ліндхольм Біллінг наголосила на важливості того, аби ВПО могли почати нове життя у місці, де знайшли безпеку, і пообіцяла всебічну підтримку у цьому процесі.

Інвестором успіху може стати кожен

До обговорень в рамках форуму долучилися і представники органів влади територій, які перебувають у тимчасовій окупації. Зокрема, **голова Пологівської міської громади Юрій Коноваленко** в очікуванні звільнення наголосив на подальшій співпраці з громадами, фондами, іншими інституціями: «Те, що напружаємо зараз тут, ми все заберемо з собою: всі здобутки та матеріальні цінності».

Про майбутнє відновлення на форумі «Запорізька платформа співпраці та розвитку 2024» говорили також бізнесмени, громадські та культурні діячі.

Голова правління Запорізького феросплавного заводу Павло Кравченко розповів, що хоча зараз працюють лише окремі печі і персонал частково завантажений, підприємство забезпечує промисловість потрібними

сплавами, а людей не скорочують, а підтримують.

Голова ГО «Міський центр допомоги» Дмитро Матюхін висловився таким чином: «Ми не можемо обрати часи, в які нам жити. Але ми обираємо дії та вчинки. Нам потрібно об'єднуватися навколо своєї ідентичності, своїх національних цінностей».

Голова Запорізької обласної спілки ветеранів Михайло Пирог сказав: «Хто стоїть в строю на передових рубежах? Це підприємці, айтішники, інженери, будівельники. Необхідно цей потенціал використовувати. Це допоможе реінтеграції ветеранів та ветеранок в цивільне життя».

«Для Запоріжжя важливим є зелене відновлення. Треба дотримуватися європейських директив та підходів до доброго врядування. Платформи, які допомагають співпраці між громадськістю, органами місцевого самоврядування, державними інституціями, науковцями, дають можливість нам усім згуртуватися для подолання викликів. Тому я тут і сподіваюся на співпрацю», – сказала **голова ГО «Екосенс», координаторка Ради відновлення Запоріжжя Тетяна Жавжарова**.

Директор фармацевтичної фабрики «Віола» Олександр Чанчиков почув на форумі план дій, конкретні цифри, конкретні плани: «В бізнесі це називають KPI. Це дуже добре. Ми зможемо відслідковувати результати у майбутньому».

Підсумки підбив **голова Запорізької ОДА Іван Федоров**:

«Інвестором успіху може стати кожен. Наша мета – зробити область магнітом для донорів і центральних органів влади.

Ми маємо всі умови для успішного розвитку і готові працювати, аби зробити наш регіон безпечною та комфортною домівкою для людей, міцним щитом від ворога і майбутнім плацдармом для звільнення всіх окупованих територій».

Підготувала
Ганна ЧУПРИНА,
фото авторки
і з відкритих джерел

Аграрії наполегливо долають виклики війни

Оцінки посівної-2024, прогнози на врожай, проблеми агрогосподарств

Регіон буде повністю забезпечений продовольчим зерном

За словами посадовця, станом на 1 лютого поточного року рілля в обробітку по всіх категоріях господарств області складає 1880,1 тис. га [таку площу обробляли до початку повномасштабного вторгнення]. Але внаслідок того, що частина цих територій була окупована регулярними військами РФ та тимчасово вийшла з-під контролю влади, в даний час проведення посіву є можливим на площі 308,7 тис. га, що складає 16 відсотків від загальної площі ріллі [навесні 2022-го було 14,2 відсотка, тобто площу під посіви вдалося навіть збільшити].

Підготовка до посівної кампанії-2024 стартувала одразу після завершення збирання сільськогосподарських культур минулого року.

З осені під урожай 2024 року аграрії посіяли озимих зернових культур 116 тис. га, у тому числі пшениці 106 тис. га. Крім зернових, посіяно ріпак на 31,8 тис. га.

— Станом на 15 травня 2024-го озимі зернові зійшли на площі 115,2 тисячі гектарів, що складає 99,8 відсотка від посіяного, — каже Олександр Ясинецький. — На зазначену дату в доброму і задовільному стані було 113,1 тисячі гектарів [98 відсотків] озимих зернових, два відсотки [2,1 тисячі гектарів] — у слабкому і розрідженому стані.

По озимому ріпаку: 96,7 відсотка [30,7 тис. га] — в доброму і задовільному стані, 3,2 відсотка [1000 га] — в слабкому і розрідженому та 700 га загинуло [0,9 відсотка].

Сівба ярових культур проводиться на підконтрольних територіях Запорізького району та частини Пологітиського і Василівського

Про особливості цього річного весняного сезону та актуальну ситуацію в аграрному секторі Запорізької області «МІГ» розповів в.о. директора департаменту агропромислового розвитку Запорізької обласної військової адміністрації Олександр Ясинецький.

районів на загальній площі близько 158 тис. га [51 відсоток від посівної площі по області].

Як поінформував голова департаменту АПР, на підконтрольній території області наприкінці квітня було завершено посів ранніх зернових культур. Загалом посіяно 5,0 тис. га ярого ячменю, 3,4 тис. га гороху, 265 га ярої пшениці, 535 га вівса. Крім того, посіяно 192 га ярого ріпаку.

У травні продовжився посів пізніх культур. Станом на 15 травня було посіяно 2,1 тис. га кукурудзи на зерно [85 відсотків до запланованих площ], 105,5 тис. га соняшнику [86 відсотків].

У порівнянні з минулим роком, посівна площа сільськогосподарських культур збільшилась на 40 тис. га, в тому числі озимих зернових — на 11,4 тис. га. Прогнозується збільшення площ посіву соняшнику на 17,4 тис. га.

За попередніми розрахунками, валовий збір пшениці на підконтрольній території області очікується отримати на рівні 320 тисячі тонн. У тому числі продовольчого зерна пшениці — 192 тисячі тонн.

Запорізька область повністю буде забезпечена продовольчим зерном для виробництва хліба, борошна та круп і покриває потреби усієї області [240 тисяч тонн].

Головні проблеми — ворожі обстріли та нестача коштів

За словами Олександра Ясинецького, аграрії області цього року в повному обсязі забезпечені власним насіннєвим матеріалом.

Крім того, на підконтрольній території для проведення посівної кампанії наявність техніки складає 309 одиниць. З них відремонтованої — 257. Безпеченість сільгосппідприємств паливно-мастильними матеріалами становить 99,5 відсотка.

Головна проблема — це збройна агресія РФ. У аграріїв відсутній

вільний доступ до земельних ділянок та обігові кошти.

— На пальне піднялась ціна відсотків на 40, добрива також подорожчали, — зауважив в етері «Суспільного» керівник одного з місцевих агропідприємств Олег. — Плюс у нас же логістика трохи змістилася, дуже дороге задоволення перевезти зерно звідси на порти.

За розрахунками обласного департаменту АПР, через порушення у логістиці запорізькі сільгоспвиробники втрачають понад дві тисячі гривень на кожній тонні зерна. А ось отримати пільговий кредит дуже важко.

Олександр Ясинецький повідомив, що однією з умов надання банківськими установами кредитів аграріям є розташування сільськогосподарських угідь від лінії ведення активних бойових дій на відстані не менше 40–50-ти кілометрів. Тому багатьом запорізьким аграріям майже неможливо кредитуватися.

— Але потроху отримують кошти, є зрушення, —

каже посадовець. — Приблизно 80 відсотків кредитних ресурсів держава [Міністерство АПК, Фонд державного гарантування кредитів] гарантує повернення банкам.

Доброю новиною можна вважати також інформацію про те, що середньозважені закупівельні ціни на пшеницю збільшуються. Так, станом на 7 травня, ціна на пшеницю зросла на 200 грн за тону та склала 6325 і 6375 грн/т. Ціна на кукурудзу — 6025 грн/т [збільшилася на 50 грн/т].

Це одна проблема — розмінування земель.

Минулого року розпорядженням голови ЗОВА було затверджено План проведення нетехнічного обстеження сільськогосподарських земель на території Запорізької області. В результаті реалізації даного розпорядження частково вирішуються проблемні питання щодо забруднених земель сільськогосподарського призначення, які потребують першочергового розмінування.

На підконтрольній території вже проведено розмінування на площі сім гектарів [слід зазначити, що загальна площа сільськогосподарського призначення, яка потребує розмінування, становить 1235 га].

Допомога від держави та іноземних партнерів

«Своя справа», «Свій сад», «Своя теплиця»

ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ департаменту агропромислового розвитку Запорізької ОВА, триває дія державної грантової підтримки для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства, а також тепличного господарства.

Грантова програма передбачає підтримку малого і середнього бізнесу. Серед її переваг — можливість для кожного бажаючого створити чи розвивати власний бізнес за напрямками «Своя справа», «Свій сад», «Своя теплиця».

Фінансування агропробників за урядовою програмою протягом 2024-2025 років відбуватиметься завдяки підтримці Світового банку в рамках «Екстреного проекту надання інклюзивної підтримки для відновлення

сільського господарства України».

Умови надання грантів:

- ✓ створення нових робочих місць;
- ✓ забезпечення нового саду, ягіднику, винограднику чи модульної теплиці системою зрошення з водозабором;
- ✓ співфінансування не менше 30-ти відсотків вартості проекту.

Подання заявок здійснюється через портал «Дія».

Бюджетна субсидія фермерам

Завершився прийом заявок у Державному аграрному реєстрі на окрему бюджетну субсидію на оброблювані угіддя для аграріїв із деокупованих територій та територій, на яких завершено ведення бойових дій.

Цей Порядок визначає механізм використання

коштів, передбачених у Державному бюджеті за програмою «Підтримка фермерських господарств та інших виробників сільськогосподарської продукції», що надаються з метою забезпечення безперервного виробництва сільськогосподарської продукції, підвищення рівня продовольчої безпеки та економічної стійкості України.

Кошти у розмірі 8000 гривень на один гектар надаватимуться виробникам сільськогосподарської продукції, що мають у власності або користуванні до 120-ти гектарів земель сільськогосподарського призначення.

Бюджетні кошти надаються для покриття понесених отримувачами витрат на проведення польових робіт, оплату спожитої електроенергії, придбання паливно-мастиль-

них матеріалів, засобів захисту рослин, насіння, добрив.

Насіння для посівної кампанії

На Запоріжжі 13 малих і середніх фермерських господарств та сільгоспвиробників, земельні угіддя яких становлять від десяти до 500 гектарів, отримали 80 тонн насіння ярої пшениці від Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН [ФАО] для весняної посівної кампанії 2024 року.

Також сто фермерських господарств області отримали насіння соняшника.

У квітні 27 агропробників області, які мають в обробітку від п'яти до п'ятисот гектарів, безоплатно отримали насіння кукурудзи бренду Dekalb від компанії Bayer для весняної посівної 2024 року від уряду США у межах

ініціативи AGRI-Україна від Програми USAID з аграрного і сільського розвитку.

Кожен учасник отримав до 25-ти посівних одиниць на господарство [достатньо для посіву 25-ти гектарів].

Компенсація вартості сільгосптехніки

Уряд запустив програму 25-відсоткової компенсації вартості сільгосптехніки українського виробництва. Рішення було ухвалене на засіданні Кабінету Міністрів України 8 березня 2024 року.

Для отримання часткової компенсації вартості сільгосптехніки аграріям необхідно придбати техніку вітчизняного виробництва та подати до уповноваженого банку заявку на компенсацію і підтвердні документи.

КУПИ-ПРОДАЙ

Як під час воєнного стану захистити права споживача

«МІГ» поспілкувався із заступником начальника управління захисту прав споживачів та контролю за регульованими цінами Головного управління Держпродспоживслужби в Запорізькій області Едуардом Пакетою та дізнався про те, як працює ця служба в умовах воєнного стану, і чи можна запоріжцям захистити свої права споживача у цей складний час.

— Як на законодавчому рівні сьогодні в Україні регламентується захист прав споживачів?

— У Конституції України зазначено, що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та всіх видів послуг, робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів. Спеціальним законом, який регулює відносини між споживачами та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг, є Закон України «Про захист прав споживачів». На Запоріжжі державний нагляд [контроль] за дотриманням законодавства про захист прав споживачів, державний ринковий нагляд, метрологічний нагляд, контроль за дотриманням законодавства про рекламу в частині захисту прав споживачів, контроль за дотриманням антиютюнового законодавства та контроль за дотриманням вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін [тарифів] здійснює у межах своїх повноважень управління захисту прав споживачів та контролю за регульованими цінами, яке входить до складу Головного управління Держпродспоживслужби в Запорізькій області.

— Як змінилася робота управління під час воєнного стану?

— Останніми роками виникають складнощі щодо захисту прав споживачів, тому що дотримання вимог законодавства суб'єктами господарювання, як правило, можливо перевірити лише при проведенні перевірок. Проте у березні 2022 року Урядом на період воєнного стану було запроваджено заборону на проведення заходів державного нагляду [контролю], в тому числі у сфері захисту прав споживачів. Щоправда, з грудня 2022 року було дозволено здійснення позапланових заходів, але лише на підставі рішень центральних органів виконавчої влади, а саме — Мінекономіки. Проте за весь час відомості не прийняло жодного рішення про здійснення позапланових перевірок на підставі звернень споживачів, які надійшли до Головного управління Держпродспоживслужби в Запорізькій області. У зв'язку з цим, з метою забезпечення захисту споживачів, фахівцями управління застосовувалися превентивні методи розв'язання спорів. Так, суб'єктам господарювання та

споживачам роз'яснюється законодавство з даного питання та можливі наслідки у разі звернення споживача до суду.

Зокрема, протягом першого кварталу за сприяння спеціалістів Держпродспоживслужби споживачам повернуто кошти на суму понад 23 тисячі гривень за товари та послуги неналежної якості. Також фахівцями Консультаційного центру управління захисту прав споживачів та контролю за регульованими цінами було надано 230 консультацій.

Крім того, з 12 березня внесені деякі зміни щодо проведення позапланових перевірок під час воєнного стану. Так, за наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, дозволено проведення позапланових заходів державного нагляду [контролю] за дотриманням суб'єктами господарювання вимог законодавства щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін, захисту прав споживачів та метрологічного нагляду у сфері надання житлово-комунальних послуг за рішенням вже не Мінекономіки, а центрального органу Держпродспоживслужби. І вже зараз наші колеги зазвичай ухвалюють позитивні рішення на проведення позапланових перевірок.

Також поновлено проведення планових заходів державного ринкового нагляду щодо відповідності встановленим нормам за наступними видами продукції: побутові лампи неспрямованого випромінювання; низьковольтне електричне обладнання; обладнання, яке відповідає належному рівню електромагнітної сумісності.

— І все ж таки, як запоріжці можуть захистити свої права споживача в цей непростий час?

— Незалежно від того, є

мораторій на перевірки чи ні, відповідно до чинного законодавства, споживачі мають право на захист своїх прав державою. Тобто на належну якість продукції та обслуговування; відшкодування майнової та матеріальної шкоди, завданої внаслідок придбання продукції неналежної якості; звернення до суду за захистом своїх прав.

У Запоріжжі в приміщенні Головного управління діє консультаційний центр. Подібні центри також створено в Шевченківській, Комунарській, Олександрівській та Хортицькій районних адміністраціях Запорізької міської ради. В них спеціалістами Головного управління надаються консультації у сферах захисту прав споживачів, реклами, антиютюнового законодавства, державного регулювання цін на соціально значущі товари. Крім того, постійно проводяться заходи та інформаційні кампанії, які дозволяють підвищити рівень обізнаності суспільства та підприємництва, а також мінімізувати ризики порушення законодавства про захист прав споживачів.

Головне управління Держпродспоживслужби спільно з представниками Нацполіції постійно здійснює контроль за регульованими державою цінами на об'єктах роздрібною торгівлі продовольчими товарами у громадах Запорізького району та

міста Запоріжжя. Так, протягом першого кварталу у ході маже 60-ти заходів виявлено 352 випадки встановлення суб'єктами господарювання роздрібних цін на окремі продовольчі товари із перевищеними рівнями максимальної торговельної надбавки — до 50-ти відсотків. Зокрема, на хліб житньо-пшеничний, батон, борошно пшеничне вищого сорту, олію соняшникову рафіновану, яйця курячі категорії С1, тушку та четвертину тушки курячої, молоко.

Із суб'єктами господарювання проведено роз'яснювальну роботу, надані пам'ятки про державне регулювання цін в умовах воєнного стану та попереджено про відповідальність за порушення вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін, яку передбачено чинним законодавством.

За результатами проведення превентивних заходів роздрібні ціни на вищезазначені товари було знижено до економічно обґрунтованого рівня та встановлено за рівнями торговельних надбавок, що не перевищують десяти відсотків.

Також, на виконання доручення Кабінету Міністрів України, Головне управління продовжує здійснювати постійний моніторинг застосування суб'єктами господарювання державних

регульованих цін на лікарські засоби та медичні вироби, які підлягають реімбурсації за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення [урядова програма «Доступні ліки»].

— На території Запоріжжя досі зустрічається реклама російською, а не державною мовою, як того вимагає законодавство. Які заходи проводяться щодо дотримання суб'єктами господарювання вимог законодавства про рекламу?

— Головне управління постійно здійснює поточний контроль за дотриманням вимог законодавства про рекламу. Лише за перші два місяці поточного року досліджено 87 рекламоносіїв у сфері зовнішньої і внутрішньої реклами, в медіа та на транспорті. За результатами проведеної роботи виявлено 12 порушень, прийнято 12 рішень про накладення штрафів за порушення законодавства про рекламу на загальну суму 22015 гривень.

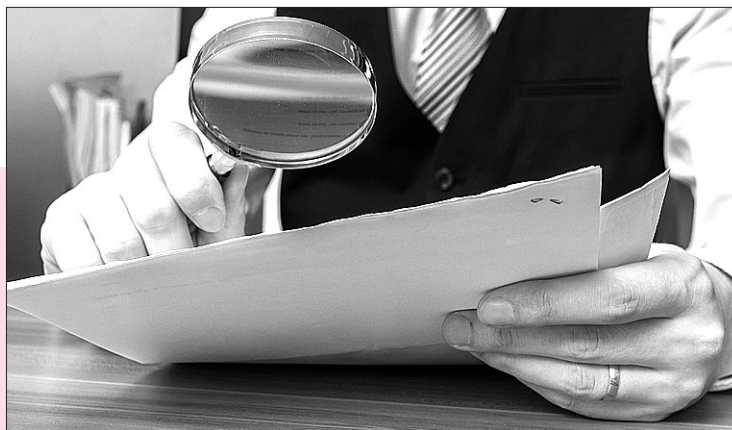
Головним управлінням також вживаються превентивні заходи щодо попередження та недопущення порушень законодавства про рекламу. Зокрема, проведено засідання «круглого столу» за участі суб'єктів господарювання, що займаються виробництвом та розповсюдженням реклами на території Запорізької області.

Крім того, постійно здійснюється державний нагляд за дотриманням суб'єктами господарювання антиютюнового законодавства. У разі виявлення порушень під час позапланових перевірок до суб'єктів господарювання застосовуються санкції, передбачені статтею 20 Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення».

— Які заходи приймаються Головним управлінням, якщо нехарчова продукція не відповідає встановленим вимогам?

— Під час здійснення планових та позапланових перевірок спеціалістами відділу ринкового та метрологічного нагляду в 2024 році проводяться перевірки характеристик нехарчової продукції. Зокрема, електричних ламп [люмінесцентні без інтегрованого баласту, газорозрядні лампи високої інтенсивності та побутові лампи неспрямованого випромінювання] на відповідність вимогам Технічних регламентів. Нещодавно спеціалістами управління призупинено введення в обіг 48-ми тисяч світлодіодних ламп до приведення їх у відповідність до згаданих вимог.

Підготувала
Світлана ШКАРУПА

ФАХІВЦІ нагадують, що для суб'єктів господарювання обов'язковим є дотримання наступних вимог законодавства щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін:

- ✓ на продовольчі товари, встановлені Постановою КМУ від 19.06.2023 р. №650;
- ✓ на лікарські засоби, встановлені Постановою КМУ від 17.10.2008 р. №955 тощо.

У разі виникнення сумнівів щодо правильності формування, встановлення та застосування державних регульованих цін для захисту та відновлення порушених прав, споживачі мають право звернутись до **ГУ Держпродспоживслужби в Запорізькій області**:

- ✓ у паперовому вигляді на поштову адресу: **пр.Маяковського, 20а, м.Запоріжжя, 69036**;
- ✓ через електронну форму на офіційному веб-сайті ГУ Держпродспоживслужби в Запорізькій області.

■ **ТЕЛЕФОН** Консультаційного центру управління захисту прав споживачів та контролю за регульованими цінами ГУ Держпродспоживслужби в Запорізькій області (061) 239-73-17.

Українки в ірландському графстві вибирають каміння з грядок та пестують городину

ЦІ МИЛІ ФОТО прийшли з далекої Ірландії. Там живуть українські жінки, яким нині нема куди повертатися. Міста – як моя рідна Нова Каховка – або зайняті російськими військами, або зруйновані. Живуть у вітрами оповитій Ірландії вже другий рік. Та не забувають рідних навичок любові до землі. *“Стільки каміння накопала з цієї ділянки. Її приводила в порядок”, – написала мені пані Валентина, вчителька з Нової Каховки.* *“Що росте?” – питаю.*

“Цибуля, кріп, морква, буряк, посходили. Капусту висадили, картоплю посадили”. Росте, зазвичай, добре те, що любиш та доглядаєш. Роскоммон, де живе моя добра знайома, – місто в Ірландії, адміністративний центр графства, назва якого означає «ліс Святого Коммона» [англ. – Roscommon, ірл. – Ros Com in. Навіть у назві відчувається спорідненість історії]. Початок місту дав монастир, заснований у V столітті. 1269 року у місті було збудовано замок. Його

руїни вражають опором часу. Населення Роскомону – у 2011 році становило 5693 людей. Наразі трішки більше. На децицію українського, палкого, роботящого жіноцтва.

Підготувала
Інеса АТАМАНЧУК,
фото
з відкритих Інтернет-джерел

Нараховано перші виплати за знищене житло в окупованому Мелітополі

Є НАДІЯ, що мешканці з окупованих територій отримають компенсації за зруйноване житло. Наприкінці жовтня 2023 року уряд затвердив постанову, відповідно до якої Мелітополь першим взяв участь в експериментальному проєкті з компенсації за знищене житло в окупації. Спільно з Міністерством розвитку громад було налагоджено механізм, як дистанційно довести факт знищення майна на тимчасово окупованій території та отримати компенсацію у межах урядової програми «ЄВідновлення». Пілотний проєкт розпочали 14 листопада 2023 року. За три місяці у Реєстр пошкодженого майна з Мелітопольської громади було внесено 279 об'єктів. Про це розповіла голова комітету ВР з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, очільниця партії Слуга народу Олена Шуляк. Вона уточнила, що в Мелітопольській громаді обстежувалися багатоквартирні будинки, будинки з однією квартирою і приватні будинки. Обстеження проводили після того, як

Наслідки вибухів у Мелітополі [фото: Telegram Івана Федорова]

громадянин, домовка якого зазнала руйнувань, подавав заяву на компенсацію. Комісія оцінювала факт руйнувань дистанційно – за допомогою супутникових знімків. За умовами, власники житла не мали перебувати на ТОТ чи за межами держави. У результаті було отримано 10 заявок від жителів Мелітополя. Проте шість із них були відхилені через те, що люди подали заяву на компенсації за пошкоджене, а не зруйноване житло. А двоє мешканців тимчасово окупованого Мелітополя зможуть отримати від держави компенсацію за повністю зруйноване житло. Сума за будинок становить приблизно два мільйони гривень. У травні цього року «мелітопольський експеримент» визнали успішним і планують масштабувати на інші поки що окуповані міста України та райони, де тривають бої.

ДОРОЖНЯ КАРТА ВІДБУДОВИ: ЯК ЦЕ МОЖЕ ДОПОМОГТИ ГРОМАДАМ

ВІДБУДОВА вимагає детальної та чіткої стратегії. Ключовим інструментом до неї є дорожня карта, яка дозволяє громадам ефективно організувати та координувати зусилля для відновлення. Експертний офіс з питань відбудови Півдня України пропонує розглянути, яким саме чином дорожня карта може допомогти громадам.

План дій – детальний та конкретний

Дорожня карта відбудови – це детальний план дій, який визначає конкретні етапи, завдання, терміни та ресурси, необхідні для ефективної відбудови.

Чому сприятиме дорожня карта? Тут можна перелічити кілька чинників:

■ **мобілізація ресурсів.** Дорожня карта чітко визначає потреби громади у ресурсах – від фінансових до людських. Це допомагає мобілізувати необхідні ресурси швидко та ефективно;

■ **координація зусиль.** Відбудова громад часто вимагає співпраці різних організацій, волонтерських груп та державних структур;

■ **визначення пріоритетів.** В умовах обмежених ресурсів важливо визначити, які завдання є найбільш важливими та терміновими;

■ **залучення громадян.** Відбудова у громадах успішна тільки тоді, коли до неї включаються місцеві жителі;

■ **вимірюваність та відповідальність.** Чіткі критерії та індикатори успіху допомагають забезпечити вимірюваність процесу відбудови і відслідковувати прогрес на кожному етапі.

Які кроки треба здійснити при розробці?

■ Зібрати дані [провести оцінку шкоди та визначити потреби громади].

■ Провести консультації з громадою [залучити місцевих жителів до процесу планування відбудови, з'ясувати їхні потреби та пріоритети].

■ Розробити стратегію [визначити конкретні завдання, терміни та ресурси для відновлення].

■ Провести моніторинг та оцінку [встановити механізми моніторингу та оцінки прогресу відновлення, забезпечити можливість коригування стратегії в разі потреби].

■ Дорожня карта відбудови допоможе громадам ефективно організувати свої зусилля, мобілізувати ресурси та досягти успішного відновлення, забезпечуючи благополуччя та стійкість громади в майбутньому.

Джерело: Експертний офіс з питань відбудови Півдня України

Цифрова демократія

Презентовано прототип платформи eIDEA

У КИЄВІ відбувся захід «UAct: Голос прозорості та демократичної відбудови». На ньому була презентована Платформа електронної участі [eIDEA] для відновлення та розвитку, спрямована на забезпечення залучення громадян до процесу відбудови через цифрові інструменти. До участі в заході долучилося понад 250 учасників з усієї України.

Прототип платформи був створений у рамках проєкту «Прозора та демократична відбудова». У розробці технічного завдання платформи eIDEA взяли участь понад 1500 представників громадськості, бізнесу, влади та експертів.

Платформа електронної участі має стати одним з інструментів електронної демократії [eDem] у державній цифровій екосистемі управління відновленням DREAM. «Інструменти електронної

демократії є важливою складовою екосистеми DREAM. Ми прагнемо забезпечити ефективну взаємодію органів влади, міжнародних організацій, бізнесу й громадськості. Відновлення має бути не тільки прозорим і підзвітним, але й сталим та інклюзивним», – Віктор Нестуля, керівник Проєктного офісу DREAM, Open Contracting Partnership.

Під час панельних дискусій спікери та учасники обговорили роль громадянського суспільства у процесі відбудови України та важливість демократичних інструментів для забезпечення прозорості та ефективності цього процесу. Було підкреслено важливість залучення громадян у процеси відновлення та розвитку країни. Особливу увагу приділили цифровим рішенням, які можуть значно посилити участь громадян, дозволяючи їм долучатися до громадських ініціатив, висловлювати свої думки та контролювати процеси, що відбуваються у країні.

Під час повномасштабної війни відбувся величезний сплеск громадської участі. Наразі активно діючих, інституціоналізованих громадських організацій понад 100 тисяч. Початок 2022 року дав поштовх до бажання знайти ефективні форми догуртування та співнодії, зокрема, які проявились у волонтерстві, добровольців. Крім цього, дослідження показали, що понад 70 відсотків інститутів громадянського суспільства бажають брати активну участь у процесі відбудови.

Джерело: платформа DREAM <https://dream.gov.ua/ua/news/article-39>

6 червня – День журналіста; День пам'яті про Нормандську висадку союзних експедиційних сил [1944 рік].
7 червня – Європейський день зубних техніків; Всесвітній день безпеки харчових продуктів.
8 червня – Всесвітній день інформованості про пухлини головного мозку; Всесвітній день океанів; День домогосподаря.
9 червня – День працівників легкої промисловості; Міжнародний день архівів; Міжнародний день друзів; Всесвітній день пам'яті домашніх тварин; День винаходу кулькової ручки.
10 червня – Всесвітній день морозива.
11 червня – Всесвітній день пам'яті домашніх тварин
12 червня – День працівника фондового ринку; Всесвітній день боротьби з дитячою працею.
13 червня – Міжнародний день поширення інформації про альбінізм; Вознесіння Господнє.
14 червня – Всесвітній день донора крові. День жалоби і пам'яті в Естонії; День пам'яті жертв радянських репресій в Вірменії.
15 червня – День народження УЄФА; День захисту літніх людей; Міжнародний день серфінгу.
16 червня – День батька.
17 червня – День народження муніципального театру-лабораторії VIE; День пам'яті про трагедію окупації Латвійської Республіки; Всесвітній день боротьби із запустинюванням і посухою.
18 червня – День дільничного інспектора; Міжнародний день пікніка; Міжнародний день боротьби з панікою.
19 червня – День фермера; День Незалежної Угорщини [дата відзначає кінець радянської окупації, згадують мучеників угорської революції 1956 року], Всесвітній день прогулянки; Всесвітній день дитячого футболу.
20 червня – День суверенітету в Узбекистані; День пам'яті жертв втечі і вигнання у Німеччині; Всесвітній день біженців; День літнього сонцестояння; Всесвітній день захисту слонів в зоопарках.

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ прийняла Постанову
«Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках».
Цьогорік серед інших на державному рівні відзначаються:**

1000 років із часу утворення Чернігівського князівства;
925 років із часу заснування міста Дубна;
850 років із часу першої писемної згадки про місто Полтаву;
825 років із часу утворення Галицько-Волинської держави;
650 років із часу першої письмової згадки про місто Кам'янець-Подільський;
625 років із часу заснування міста Коростишева;
600 років із часу першої письмової згадки про місто Косів;
575 років із часу утворення незалежного Кримського ханства;
450 років із часу видання у Львові «Букваря» – друкованого шкільного підручника;
450 років із часу видання у Львові «Апостола» – першої друкованої книги в Україні;
375 років із часу укладення Зборівського договору;
250 років із часу укладення Григорієм Сковородою збірки «Байки Харківські»;
200 років із часу заснування «Українського журналу»;
175 років із часу заснування Дніпропетровського національного історичного музею імені Д.І.Яворницького;
150 років із часу відкриття у Києві Маріїнського парку;
150 років із часу заснування у Львові Національного лісотехнічного університету України;
150 років із часу заснування Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;
150 років із часу відкриття Одеського обласного академічного драматичного театру;
150 років із часу заснування акціонерного товариства «Ельворті»;
150 років із часу заснування Херсонського державного аграрно-економічного університету;
125 років із часу заснування Національної металургійної академії України;
125 років із часу заснування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;
125 років із часу заснування Одеського національного художнього музею;
125 років із часу встановлення першого на території України пам'ятника Тарасу Шевченку;
125 років із часу заснування у Черкасах обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка;
125 років із часу заснування у Кропивницькому обласної універсальної наукової бібліотеки імені Д.І.Чижевського;
125 років із часу заснування у Києві Національного музею історії України та Національного художнього музею України [початково – як єдиний Музей старожитностей і мистецтв];
100 років із часу заснування в Одесі Музею західного і східного мистецтва;
100 років із часу заснування

Херсонської обласної бібліотеки для дітей імені Дніпрової Чайки;
100 років із часу заснування Київського академічного театру юного глядача на Липках;
100 років із часу заснування «Українського Радіо» – запуску у Харкові першої в Україні радіостанції;
100 років із часу заснування вищих педагогічних курсів у Сумах [нині – Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка];
75 років із часу створення Українського ентомологічного товариства;
75 років із часу заснування у місті Снятині літературно-меморіального музею Марка Черемшини;
75 років із часу заснування Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;
75 років із часу заснування Інституту газу НАН України;
10 років із часу початку збройної відсічі сил безпеки та оборони України, а також українських добровольчих формувань російським та проросійським збройним формуванням;
1000 років із часу народження Ізяслава [Ізяслава-Дмитрія] Ярославича [1024-1078], Великого князя Київського, сина Ярослава Мудрого;

6 червня – 130 років із дня народження Луки Дем'яна [1894-1968], письменника, збирача фольклору;
8 червня – 100 років із дня народження Петра Лагодюка [1924-1994], вченого у галузі біохімії та фізіології сільськогосподарських тварин;
11 червня – 100 років із дня народження Анатолія Домнича [1924-2007], художника-монументаліста, графіка;
13 червня – 150 років із дня народження Марка Черемшини [справжнє ім'я та прізвище - Іван Семанюк] [1874-1927], письменника, драматурга, перекладача, громадського та культурного діяча; 130 років із дня народження Андрія Глуківського [1894-після 1927], сотника Армії УНР, інженера-гідротехніка, борця за незалежність України у XX столітті; 90 років із дня народження Віталія Губаренка [1934-2000], композитора.
15 червня – 130 років із дня народження Миколи Чеботарьова [1894-1947], математика-алгебраїста;
17 червня – 110 років із дня народження Федора Жарка [1914-1986], бандуриста, збирача фольклору, композитора, репресованого; 100 років від дня народження Володимира Івановича Ладизця [1924-1991], українського поета, прозаїка.
20 червня – 190 років із дня народження Олександра Лазаревського [1834-1902], історика, правознавця, бібліографа, видавця, громадського діяча; 60 років із дня народження Етелли Чуприк [1964-2019], піаністки.

550 років із часу народження Павла Русина [1474-1517], поета доби Відродження;
400 років із часу народження Марини Мазепи [чернече ім'я – Марія Магдалина, близько 1624-1707], ігумені Києво-Печерського Вознесенського і Глухівського Успенського дівочих монастирів, матері гетьмана України Івана Мазепи, меценатки, основоположниці прикладного мистецтва;
210 років із часу народження Амвросія Метлинського [1814-1870], поета, перекладача, етнографа, видавця;
210 років із часу народження Джона Джеймса Юза [1814-1889], британського гірничого інженера, засновника міста Юзівка [нині – Донецьк];
180 років із часу народження Сергія Раєвського [1844-1940], освітнього діяча;
175 років із часу народження Олени Пчілки [Ольги Косач, 1849-1930], письменниці, фольклористки, етнографині, перекладачки, редакторки, видавчині, громадської діячки;
160 років із часу народження Віктора Величка [1864-1923], архітектора;
160 років із часу народження Нухима Вайсблата [1864-1925], релігійного та громадського діяча, головного духовного рабина Києва.

СКАНВОРД ВІД СЕРГІЯ КРИЖАНІВСЬКОГО

ОСОБО ОПАСНАЯ РЫБА	СТАРЫЙ ВОИН							УТЮЖКА						
			ИСТОП. ОБЛАСТЬ НА ЗАПАДЕ УКРАИНЫ		ЩЕЛЬ ПРОЛОМ		ПОРТ ВО ФРАНЦИИ		КОНКУРЕНТ "АДИДАС"		ЧЕРВЬ – ПАЗАРИТ ЖАРКАЯ СТЫКОВКА		ЛОВНАЯ ВЕРЕВКА ПЬЯНЧУГА	ЗЕМЛЕ – ДЕЛЕЦ
		ИЛИ (УКР)					КОНФЕТА – ТЯНУЧКА							ДРУГ БАРЕБИ
				МАРИС...		КОЛЯ (АНГЛ.)			ГОРА МУСОРА					
			ОКОВЫ БРАКА	ЖЕНЩИНА В 45		ТИХИЙ ЧАС ИСПАНЦА								
										СМ.ФОТО		МАРКА АРМЯНСКОГО КОНЬЯКА		
										ЛАГЕРЬ КАЗАКОВ				
	СОЮЗ		КРИЗНОЕ СУДНО "РОЩА" В КИЕВЕ					РАК – ГИГАНТ КРЮК		И ОСАДКИ И РСЗО			ЦЕЛЬ	
					ВАЛЮТА							ЦЕПЬ РАБА ТАЛАНТ		НЕВОЛЬНИК
				ФОРМА НЛО			ЧУВСТВО ИЗЯЩНОГО				Р.ОДРА У НЕМЦЕВ			
						ГРОЗОВОЕ ОБЛАКО			ГЛАВА ГОРОДА					
											ПРИНЦЕССА "РУСАЛОЧКА" ОН ЖЕ БЕДУИН			
ЦЕННАЯ ТКАНЬ		"ТРЕВОГА" (ЖАРГ.)					СЕМЕЙСТВО							

ПРО ВСЕ

ЗНАЙ НАШИХ!

**У Запоріжжі встановлено
новий рекорд України**

У МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ МУЗЕЇВ у Запорізькому обласному краєзнавчому музеї було багато подій: цікаві лекції, пізнавальні екскурсії, інтерактивні ігри, концерти, майстер-класи. А потужним фінальним акордом стало урочисте оголошення нового національного досягнення – рекордної кількості предметів фалеристики, пов'язаної з ім'ям Тараса Шевченка, зібраних в одній колекції. Від імені **Національного реєстру рекордів України** його керівниця **Лана Ветрова** вручила почесну відзнаку запорізькому фалеристу **Юрію Слободяннику**.

Пані Ветрова оголосила, що ця грандіозна колекція налічує 3136 експонатів і є наразі найбільшою в Україні. Попередній рекорд, встановлений кілька років тому, належав фалеристу з Івано-Франківська, чий збірник налічувало близько півтори тисячі експонатів [цікаво, що івано-франківський та запорізький колекціонери не конкурують, а дружать].

Заступниця директора Запорізького краєзнавчого Вікторія Водоп'ян нагадала, що виставка «Спадщина Кобзаря», на якій і представлена частина колекції **Юрія Слободянника** – значки і пам'ятні знаки, жетони, ордени, медалі, медальйони та монети, демонструється у музеї з березня поточного року. Крім того, пан **Юрій** є власником близько двохсот видань «Кобзарів», виробів із порцеляни та фаянсу, бюстів, плакеток, скульптури, а також картин виготовлених із бурштину, бісеру, вишитих нитками, відчekanених, на яких зображено Шевченка в різні періоди його життя. *“Ми дякуємо нашому доброму другу пану **Юрію**, з яким товаришуємо півтора*

роки, вітаємо його з цією подією і радіємо, що вона відбулася саме в наших стінах”, – сказала пані Вікторія.

Юрій Слободянник розповів, що почав збирати фалеристику, присвячену Кобзареві, більше десяти років тому. Спочатку це було інтуїтивне захоплення, яке згодом зміцніло, розвинулося і стало свідомим вибором колекціонера: *“Я дуже вдячний Національному реєстру рекордів України, що мене визнали переможцем і присвоїли такий статус. Це для мене дуже важливо. Не тільки для мого еґо. А найперше тому, що це і шана нашому Кобзарю, нашій історії. Впевнений: аби українці краще знали історію, може, і цієї війни не було б... Тарас Григорович Шевченко – наш духовний батько, символ нашої ідентичності. І в такі тяжкі часи випробувань ми згадуємо і надихаємося його прощими словами: “Борітеся, переможте! Вам Бог помагає!”.*

■ Відвідати виставку «Спадщина Кобзаря» і помилуватися частиною найбільшої колекції шевченкової фалеристики можна у Запорізькому обласному краєзнавчому музеї **щочетверга, щоп'ятниці та щосуботи з 9.00 до 15.00.**

Художниця Жанна КАДИРОВА: “Дрони важливі. Але не менш важлива культурна складова”

У ТУРИСТИЧНОМУ інформаційному центрі [ТІЦ] Запоріжжя демонструється персональна виставка «Тривога» однієї з найвідоміших сучасних українських мисткинь, лауреатки премії Казимира Малевича, головної премії PinchukArtCentre 2013 та спеціальної премії Future Generation Art Prize 2014 Жанни Кадирової. Пані Жанна – неодноразова учасниця головних оглядів сучасного мистецтва «Венеційське бієнале», а просто зараз різні її проекти демонструються на шести міжнародних виставках.

На Запоріжжі пані Жанна далеко не вперше. Крім того, що до повномасштабного вторгнення вона кілька разів була учасницею Міжнародних симпозіумів сучасного мистецтва «Бірючий» [цього року цей арт-проект відзначатиме 18-ту річницю з моменту заснування], у грудні минулого року Жанна Кадирова відвідала наше місто в рамках презентації аудіовізуального фестивалю «Фантазери» [вона є співзасновницею цього фесту, що проходить на Закарпатті]. І побувала у двох містах Запорізької області, які перебувають у зоні бойових дій. «Там майже не лишилося місцевих мешканців, нема електрики, погано зі зв'язком... Мені важливо було побувати там. Це про нашу єдність: аби ми усі разом відчували, що ми разом».

Виставка «Тривога» складається із творів трьох проектів [«Паланиця», «Щоденник» і «Тривога»], які Жанна Кадирова та її друг Денис Рубан створили протягом перших трьох місяців повномасштабного вторгнення, перебуваючи на Закарпатті.

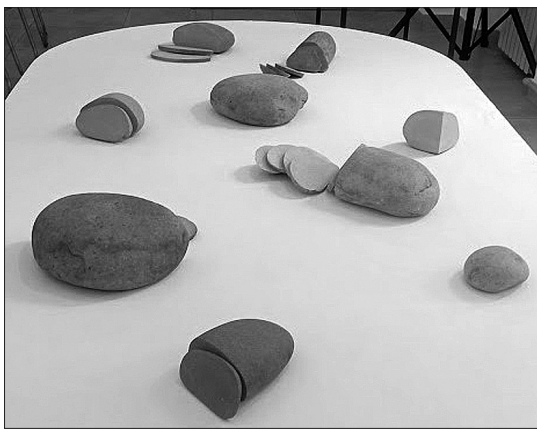
«Тривога – це перманентний страх, у якому живуть українці незалежно від того, чи вони в Україні, чи виїхали за кордон, – розповідає **Жанна Кадирова**. – Навіть якщо ти в іншій країні, все одно у тебе хтось лишився тут. В Україні ж безпечних місць немає, є тільки різна інтенсивність цієї небезпеки. Цей страх, що ти постійно під загрозою, став

основною цієї виставки».

В основі проекту «Тривога» – старі вишивки, на яких зображені сільські хати, традиційні образи і сюжети. Над якими лунають сирени: «Повітряна тривога». «Це про наше життя. Це те, що мене оточувало. Вишивки спочатку давали знайомі, потім я купувала їх на аукціонах, потім почали привозити друзі. Одну з них привезла подруга з Херсона, іншу – знайомий військовий із Донецької області. Хати, звідкіля він її взяв, уже не існує, бо туди був приліт. Я додала напис на вишивці – і гроші з продажу цього твору пішли на дрон».

Твори з проекту «Паланиця» – це каміння з річки на Закарпатті, яке мисткиня перетворила на накраяні хлібини, булочки, батони. «Це проект, за допомогою якого я збираю гроші на допомогу військовим. У першу чергу, для моїх друзів-художників, які воюють уже два роки. Для них придбано більше 20-ти машин, велику кількість бронешитів, касок, чогось потрібного для ремонту техніки, бензин... Останнє замовлення – 50 FPV дронів. Тобто мистецтво перетворюється на зброю. Був випадок, коли кам'яну

Паланиця...

буханку поміняли на «буханку» на чотирьох колесах. Посередником був колекціонер з Австрії».

Твори Жанни Кадирової здебільшого продаються за кордоном. Але якщо якийсь запорізький меценат захоче придбати той чи інший твір із представлених на виставці, художниця гарантує, що кошти підуть на підтримку бійців на запорізькому напрямку. Або того підрозділу, який захоче підтримати колекціонер. Розрахунок простий: один грам – один євро.

Не тільки військові можуть розраховувати на увагу пані Жанни. Коли **старша наукова співробітниця Запорізького обласного художнього музею Тамара Гончаренко** висловила надію мати колись у фондах її роботи, художниця, посміхаючись, відповіла: «Каміння на Закарпатті багато», – і пообіцяла згодом подарувати нашому музею дещо з майбутніх витворів.

На виставці представлено й одне з найсвіжіших вражень Жанни Кадирової – малюнок Дніпра і Хортиці навпроти центрального пляжу. До речі, пані Жанна, приїхавши до Запоріжжя, мала на меті ще одну: вона збирає інформацію про зміни Дніпра після підризу Каховської ГЕС для майбутнього проекту, який сподівається представити на міжнародній виставці у Гельсінкі.

Запоріжжя...

«Одна з подій, яка отримала світовий резонанс, – підризу Каховської ГЕС. Я зустрічалася з науковими співробітниками Національного заповідника «Хортиця» і продовжую це дослідження. Придумати роботу я маю до кінця літа, це досить нормальний термін, зможу все осмислити. Зараз стадія накопичення матеріалів.

Я хочу говорити світу про екологію через війну... У Європі люди сортують сміття, відділяючи пластик від фольги, коли пігулки приймають. А в нас падають ракети, отруюючи усе довкола. Оцю неспівмірність масштабів питання я і хочу проявити».

За словами пані Жанни, ті країни, що мають кордон з росією, дуже добре нас розуміють, хочуть нас чути і вкладають свої ресурси, щоби ми були видимі. Зокрема, Фінляндія, яка має подібну до України історію: 20 років незалежності на початку XX століття, потім війна з росією, окупація частини територій... росіяни діють так само, як і сто років тому.

У Жанни Кадирової є багато творчих задумів, але часто ідеї лежать на полицях, бо художниця не має змоги витратити кілька тисяч євро на матеріали. І радіє, коли знаходяться спільноти, які сприяють створенню потужних проектів.

Зокрема, на Венеційському бієнале в рамках виставки «З України: наважуйся мріяти» [частина офіційної паралельної програми] представлений її проект «Інструмент».

Це орган в робочому стані, труби якого закінчуються «завитками» ракет, що розірвалися у місті Мощун на Київщині. «Це про інструменталізацію росією їхнього культурного спадку. Вони намагаються створити у міжнародних

кругах імідж культурної країни на фоні воєнної агресії, знищення цивільних, руйнування споруд і пам'яток. Я пишаюся, що взяла участь у цій виставці, на якій представлені твори 22-х митців із різних країн, які у той чи інший спосіб мають досвід воєнного стану. Рада, що «Інструмент» реалізований у рамках цієї виставки, самотужки я би ніколи його не реалізувала».

Пані Жанна впевнена, що ми маємо використовувати кожну можливість говорити про Україну. Бо є втома від нашої війни. Художниця була у Венеції два роки тому і нещодавно, і побачила, як за цей час європейців «обробили». Чула від них російські наративи, типу «не все так однозначно». І зерно у них подорожчало, мовляв, через Україну. Яка Україна? Це через російську агресію в Україні! Та очевидні речі потрібно весь час доводити.

«росія багато вкладає ресурсів, щоб транслювати свою культуру, у кожній європейській країні в неї потужні офіси з сотнями співробітників. Ми не витримуємо натиск їхньої пропаганди. Тож єдиний вихід – це мистецтво. Сучасна музика, театр, образотворче мистецтво, завдяки яким нас можуть почути. І, звичайно, треба, щоб наша держава фокусувалась на інформаційній політиці за межами країни. Треба формувати інформаційне поле і будувати свої структури. Це дорого, потребує спеціалістів, менеджменту, але держава має звернути на це увагу. Дрони – це дуже важливо, я сама вкладаюся в дрони. Але треба мати і потужну інформаційну складову. Сподіваюся, що влада це розуміє».

■ **Виставка Жанни Кадирової «Тривога» демонструватиметься до початку липня. У ТІЦ [проспект Соборний, 151] також можна подивитися документальний фільм київського режисера Івана Сауткіна, де задокументований процес створення «Паланиць».**

Вхід вільний.
Ганна ЧУПРИНА, фото авторки

! Жанна Кадирова висловила великий респект працівникам Туристичного інформаційного центру Запоріжжя, які у стислі терміни змогли оформити виставку. Зі свого боку, ТІЦ висловив подяку за організацію цієї непересічної мистецької події куратору виставки Геннадію Козубу, який є одним з фундаторів Міжнародного симпозіуму сучасного мистецтва «Бірючий».

Генеральний директор Геннадій ДЕРИБАС

ГАЗЕТА «МИГ»
Виходить з 12 листопада 1939 р.
[до 1 січня 1991 р. –
«Комсомолец Запоріжжя»].
Засновник і видавець:
ТОВ «Газета «МИГ»

☎ приймальня: (061) 787-52-11;
служба розповсюдження: (061) 787-51-41;
E mail редакції: postmaster@mig.com.ua Web-сторінка: www.mig.com.ua
Рекламна служба газети «МИГ»: ☎ (067) 610-64-24, 787-51-94, 787-50-44,
rs@mig.com.ua, reklama@mig.com.ua

Редакція виплачує гонорари лише за замовлені матеріали.

НАША АДРЕСА: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 152, 5-й поверх.
Зупинка міського транспорту: «Площа Пушкіна».
Адреса для кореспонденції: а/с 8030, м. Запоріжжя, 69095.
Газета виходить раз на тиждень щочетверга. Обсяг 2 д.а.
Друк офсетний. Індекс 61098. Тираж 15000 прим.
Газета зареєстрована в Південно-Східному міжрегіональному
управлінні Міністерства юстиції [м.Дніпро] 31.03.2020.
Свідоцтво ДП №1327-602-ПР.
Зам. № 2400109

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів і цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не належать до відкритих публікацій. Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора. Відповідальність за достовірність реклами несуть рекламодавці. Використання матеріалів, опублікованих на сторінках газети та сайту «МИГ», можливе лише за згодою редакції.

Листування з читачами – тільки на сторінках газети. Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються. В опублікованих програмах телепередач можливі зміни.

Співробітники «МИГ» – гуманісти. Якщо ви знайшли в номері нашої газети помилки та неточності, сприймайте, будь ласка, це правильно: є люди, для яких пошук друкарських помилок – велике задоволення. І лишати їх цього – не гуманно.

Дякуємо, що ви нас читали!

Номер
підписано до друку
5.06.24
об 11.00.

Кольороподіл і друк
ТОВ «Український Друк».
м. Запоріжжя